

FORUM**KLASSIEKERS DEMOCRATISCHE RECHTSSTAAT #6:
ONRECHTSTAAT - AHMET ALTAN, I WILL NEVER SEE THE WORLD
AGAIN****CARLA ZOETHOUT - 08.07.2021**

Dat er veel wordt geschreven over ‘de rechtsstaat’ en dat bij vrijwel elke misstand in de politiek wordt gezegd dat ‘de bijl aan de wortel van de rechtsstaat’ wordt gezet (of variaties op die eerlijk gezegd wat lelijke beeldspraak), mag bekend worden verondersteld. Dat er klassiekers in de literatuur en films zijn die de rechtsstaat beter dan menig staatsrechtelijk handboek kunnen illustreren, zal uit de overige bijdragen op deze site wel blijken. Maar wat het betekent in een rechtsstaat te leven, wordt naar mijn overtuiging pas echt duidelijk als je wordt geconfronteerd met wat ik zou willen noemen een ‘onrechtstaat’. Dat fenomeen wordt tegelijkertijd indringend en terloops beschreven in een boekje dat ik als een *instant classic* beschouw: Ahmet Altan, *I will never see the world again* (Granta Books, London 2019).

Half april 2021 werd bekend dat de 71-jarige Turkse schrijver en journalist Ahmet Altan werd ontslagen uit de gevangenis, nadat hij door het hof van cassatie was vrijgesproken. Altan werd in 2016, vlak na de mislukte coup in Turkije van juli van dat jaar, gearresteerd en gevangengezet op basis van Kafkaesque beschuldigingen door het regime van Erdogan. Altan's leven was vanaf dat moment beperkt tot een cel van 4 meter lang.

Het manuscript van *I will never see the world again* werd uit de gevangenis gesmokkeld. De overpeinzingen in het boek vormen een indrukwekkende getuigenis van de verbeeldingskracht van Altan, van zijn soevereine opstelling in deze bizarre situatie en van zijn edelmoedige en voorbeeldige levenshouding. Het is bovendien vanuit literair oogpunt een heel goed boek, door zijn observaties in de gevangenis, door zijn stijl en door zijn wijsheid.

In het hoofdstuk ‘The Judge’s Concern’ beschrijft Altan in 31 regels hoe hij op basis van flinterdun bewijs wordt veroordeeld, door een rechtbank van drie rechters. Aanvankelijk wordt hij aangeklaagd als ‘religieus putschist’, met als bewijs drie columns en een televisieoptreden.

Tien dagen later wordt hij weer voor deze rechtbank gedagvaard (in de gevangenis)

- deze keer omdat hij een 'Marxistische terrorist' zou zijn, op basis van dezelfde column die hem eerder tot 'religieus putschist' bestempelde. Tijdens de tweede rechtszaak wordt zijn advocaat voortdurend gemaand zijn pleidooi kort te houden. Dan gaan de rechters beraadslagen en zetten zij hun microfoons uit. De beraadslaging duurt hooguit 3 minuten.

Iets te vroeg zet de voorzitter de microfoon weer aan. Zijn laatste zin is daardoor voor iedereen hoorbaar: 'My gosh, we will miss the five o' clock!'.

De voorzitter zit erover in dat de rechters de bus van vijf uur zullen missen.

Altan schrijft:

'Then he read the verdict against me:

'Six years in prison.'

Within three minutes, I had been sentenced to six years, and the judges had missed the service bus.

We were both upset, but I think the judge was more upset than me.'

Lees *I will never see the world again*.